

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

SSN Adam Redzik

w sprawie ze skargi J. M. i S. M.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
I ACa 668/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 23 lipca 2025 r.,

oddala skargę.

Tomasz Przesławski

Tomasz Demendecki

Adam Redzik

[MWR]

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 4 czerwca 2025 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego), J. M.
i S. M. (dalej: „Skarżący”), reprezentowani przez pełnomocnika, złożył skargę na
przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawie o sygn. I
ACa 668/23, wnosząc o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym
w Warszawie pod sygnaturą I ACa 668/23 nastąpiła przewlekłość postępowania,

2. wydanie Sądowi rozpoznającemu sprawę zalecenia podjęcia w wyznaczonym terminie odpowiednich czynności,
3. przyznanie od Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie, na rzecz każdego z Powodów sumy pieniężnej, o której mowa w art. 12 ust. 4 Ustawy, w wysokości po 2.000 (dwa tysiące) złotych,
4. zasądzenie od Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie, na rzecz Powodów zwrotu kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że sprawa została zarejestrowana w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie w dn. 10 marca 2023 r. Postanowieniem z dn. 31 sierpnia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowił zawiesić postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w związku z ogłoszeniem upadłości Bank S.A. Następnie, Sąd Apelacyjny w Warszawie wezwał do udziału w sprawie Syndyka masy upadłości Bank S.A. w W. w upadłości na podstawie art. 174 § 3 k.p.c. Postanowieniem z dn. 4 listopada 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie podjął zawieszone postępowanie w zakresie dotyczącym ustalenia nieważności umowy kredytowej z udziałem Syndyka Masy Upadłości Bank S.A. w upadłości w W.. Za postanowieniem o podjęciu zawieszonego postępowania nie poszły dalsze decyzje - w tym nie został wysłany do strony powodowej odpis apelacji, ani nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej. Postanowienie z dn. 4 listopada 2024 r. jest ostatnią czynnością Sądu podjętą w przedmiotowej sprawie. Pomimo upływu niemal 5-u miesięcy od wydania postanowienia, Sąd nie podjął żadnych czynności w sprawie.

Pismem z dnia 17 lipca 2025 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego), Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie oraz wniośł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu

przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. Pikulski, J. Szczechowicz, Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego (w:) Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza, Toruń 2004, s. 353 i n.).

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Jednocześnie jednak ugruntowane jest stanowisko, że przewlekłość jest pojęciem odnoszącym się do konkretnego zdarzenia, które po wnikliwej analizie należałoby uznać za nadmiernie rozciągnięte w czasie i niezasadnie przedłużające się (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21, oraz z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Powyższe oznacza, że standard ochrony prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki ma charakter zindywidualizowany (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21; z 14 września 2022 r., I NSP 251/22; z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Co do zasady więc przewlekłość jest pojęciem względnym i zawsze musi być odnoszona do konkretnych realiów sprawy i przyjętego trybu postępowania. Należy także nadmienić, że jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2017 r., III SPP 33/17; z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że nie naruszono w niej prawa do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Sprawa została zainicjowana pozwem z dnia 3 listopada 2020 r. (data prezentaty), skierowanym przeciwko Bank S.A. w W., obejmującym roszczenia z umowy o kredyt waloryzowany do CHF. W dniu 7 listopada 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok, który został zaskarżony apelacją pozwanego. W dniu 30 grudnia 2022 r. wpłynęło pismo Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z wnioskiem o zawieszenie postępowania na: podstawie art. 176 § 2 k.p.c. Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 10 marca 2023 r., tego samego dnia przeprowadzono w systemie SLPS losowanie sędziego referenta. W dniu 13 marca

2023 r. zarejestrowano sprawę w repertorium ACa. W dniu 16 czerwca 2023 r. wydano zarządzenie, nakazujące zawiadomić pełnomocników stron o składzie rozpoznającym sprawę oraz przedstawić akta referentowi, celem rozpoznania wniosku Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. W dniu 23 czerwca 2023 r. zostało wydane postanowienie o zawieszeniu postępowania na podstawie art. 176 § 2 k.p.c. W dniu 31 sierpnia 2023 r. wydano postanowienie w przedmiocie zmiany podstawy zawieszenia i jego zawieszenia na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. oraz o wezwaniu: syndyka masy upadłości Bank S.A. w upadłości w W. do udziału w sprawie. W dniu 3 stycznia i 7 października 2024 r. wpłynęły wnioski powodów o podjęcie zawieszonego postępowania w zakresie roszczenia o ustalenie. W dniu 4 listopada 2024 r. wydano postanowienie o podjęciu zawieszonego postępowania w zakresie dotyczącym ustalenia nieważności umowy kredytowej z udziałem syndyka masy upadłości. W dniu 14 listopada 2024 r. wydano zarządzenie o wezwaniu syndyka do uzupełnienia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, m.in. poprzez wykazanie aktualnej sytuacji majątkowej upadłego - w terminie tygodnia od doręczenia wezwania pod rygorem zwrotu wniosku. Pismo pozwanego z uzupełnieniem braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych wpłynęło w dniu 16 grudnia 2024 r. W dniu 16 stycznia 2025 r. referendarz sądowy wydał postanowienie o oddaleniu wniosku. W dniu 29 stycznia 2025 r. wpłynęła skarga na orzeczenie referendarza, zaś w dniu 12 maja 2025 r. wydano postanowienie o utrzymaniu w mocy zaskarżonego postanowienia. Zarządzenie: o doręczeniu odpisu postanowienia wykonano w dniu 28 maja 2025 r. Postanowieniem z dnia 16 lipca 2025 r. odrzucono apelację z powodu jej niewłaściwego opłacenia. Doręczeń tego postanowienia dokonano w tym samym dniu.

Analiza powyższej sekwencji zdarzeń (czynności procesowych) pozwala stwierdzić, że od chwili wpływu sprawy do Sądu Apelacyjnego w Warszawie (w dniu 10 marca 2023 r.) do dnia wydania postanowienia o odrzuceniu apelacji w dniu 16 lipca 2025 r. upłynęły ponad dwa lata. Wskazać jednak należy, iż w przedmiotowym postępowaniu apelacyjnym podjęto liczne czynności związane z ogłoszeniem restrukturyzacji strony pozwanej, a następnie ogłoszeniem jej upadłości, jak również w zakresie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, co stanowiło czasochłonny

proces, który, jednakże został przeprowadzony w przedmiotowym postępowaniu w sposób stosunkowo sprawny, zaś ostatecznie odrzucono apelację pozwanego.

Nawiasem, interpretując ustawę o skardze na przewlekłość postępowania poprzez pryzmat przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), stanowiących jej podstawową perspektywę interpretacyjną (art. 1 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość; zob. również postanowienie Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18), przyjąć należy, że zasadniczym celem skargi na przewlekłość postępowania jest zapewnienie ochrony uczestnikom postępowania sądowego przed ekscesywnymi opóźnieniami proceduralnymi. Jednocześnie przyjmuje się, że właściwa reakcja na przewlekłość postępowania obejmuje obok stwierdzenia, że doszło do naruszenia prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, podjęcie adekwatnych środków dla usunięcia skutków przewlekłości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). W sposób oczywisty, cel ten nie może zostać zrealizowany w sytuacji, gdy postępowanie, którego dotyczy skarga, zostało zakończone, co też ma miejsce w sprawie niniejszej.

Całokształt okoliczności sprawy wskazany powyżej przesądza o braku bezczynności Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawie o sygn. akt I ACa 668/23 i skutkuje oddaleniem skargi wraz z wszystkimi jej wnioskami szczegółowymi.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Tomasz Przesławski Tomasz Demendecki Adam Redzik

[MR]

[r.g.]